

۵۹۰۹

۲۴۷۵

۱۵۰

۱۵۰

۱

درآمدی بر فلسفه حق

www.ketab.ir

دکتر محمدحسین طالبی

پاییز ۱۳۹۳

طالبی، محمدحسین، ۱۳۴۲-

درآمدی بر فلسفه حق / محمدحسین طالبی. - قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، ۱۳۹۳.

چهارده، ۲۳۳ص: نمودار. - (پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ ۲۸۱: حقوق؛ ۲۸) (سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)؛ ۱۸۱۹: فلسفه و کلام؛ ۶۷)

ISBN: 978-600-298-045-8

بها: ۷۵۰۰۰ ریال

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیفا.

کتابنامه: ص. [۱۹۳]-۲۰۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.

نمایه.

۱. حقوق - فلسفه. الف. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه. ب. سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها

(سمت). ج. عنوان.

۳۴۰ / ۱

۱۳۹۳ ۲۴ د / ۲۳۰ K

۳۵۵۲۳۷۷

شماره کتابشناسی ملی

درآمدی بر فلسفه حق

مؤلف: دکتر محمدحسین طالبی (دانشیار گروه حقوق پژوهشگاه حوزه و دانشگاه)

ویراستار: سعیدرضا علی‌عسکری

ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

ناشر همکار: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)

صفحه‌آرایی: کاما

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۳

تعداد: ۱۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی: سعیدی

چاپ: قم - جعفری

قیمت: ۷۵۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشران محفوظ و نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

قم: ابتدای شهرک پردیسان، بلوار دانشگاه، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تلفن: ۳۲۱۱۱۱۰۰ - ۰۲۵ (انتشارات: ۳۲۱۱۱۳۰۰) نمابر: ۳۲۸۰۳۰۹۰
ص.پ. ۳۱۵۱ - ۳۷۱۸۵ • تهران: خ انقلاب بین وصال و قدس، نیش کوی آسکو، تلفن: ۶۶۴۰۲۶۰۰ - ۰۲۱ و ۶۶۹۷۸۹۲۰

Website: www.rihu.ac.ir

Email: info@rihu.ac.ir

تهران: بزرگراه آل احمد، تقاطع پل یادگار امام، روبه‌روی پمپ گاز، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)،
تلفن: ۴۲۲۴۶۲۵۰، نمابر: ۴۴۲۴۸۷۷۷ • تهران: خ انقلاب، خ ابوریحان، ش ۱۰۷ و ۱۰۹ - تلفن: ۶۶۴۰۸۱۲۰، نمابر: ۶۶۴۰۵۶۷۸

Website: www.samt.ac.ir

Email: info@samt.ac.ir

پیام پژوهش

نیاز گسترده دانشگاه‌ها به منابع و متون درسی با نگرش اسلامی در رشته‌های علوم انسانی، و محدود بودن امکانات مراکز علمی و پژوهشی که خود را موظف به پاسخگویی به این نیازها می‌دانند، ایجاب می‌کند امکانات موجود با همکاری دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در مسیر اهداف مشترک به خدمت گرفته شود و افزون بر ارتقای کیفی و کمی منابع درسی از دوباره‌کاری جلوگیری به عمل آید.

به همین منظور، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی، پنجاه و چهارمین کار مشترک خود را با انتشار کتاب درآمدی بر فلسفه حق به جامعه علمی کشور عرضه می‌کنند.

کتاب حاضر به عنوان منبع کمک‌درسی برای دانشجویان رشته‌های حقوق و فلسفه علوم اجتماعی از جمله: «فلسفه اخلاق»، «فلسفه حقوق»، «فلسفه سیاست»، «فلسفه فقه» و... در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا تهیه و تدوین شده است.

امید است علاوه بر جامعه دانشگاهی، سایر علاقه‌مندان نیز از آن به‌هم‌مند گردند.

از استادان و صاحب‌نظران ارجمند تقاضا می‌شود با همکاری، راهنمایی و پیشنهادهای اصلاحی خود ما را در جهت اصلاح این اثر و تدوین دیگر آثار مورد نیاز جامعه دانشگاه یاری دهند.

در پایان لازم می‌دانیم از گروه حقوق پژوهشگاه حوزه و دانشگاه به‌ویژه مؤلف محترم اثر جناب حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمدحسین طالبی و نیز ارزیابان محترم اثر حجج اسلام آقایان دکتر احمد واعظی و دکتر سیدمصطفی محقق داماد و نیز ناقد محترم اثر جناب حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر احمد احمدی تشکر و سپاسگزاری نماییم.

سازمان سمت

پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

بسم الله الرحمن الرحيم

علوم انسانی در حکم مجموعه قواعد تنظیم حیات انسان در بخش نرم افزاری فرهنگ و تمدن بشری، علوم و معارفی است که به صورت روش مند از رفتارها، باورها، نگرش ها، احساسات و همه پدیده های انسانی معنادار بحث می کند و از مصادیق یقینی آن فلسفه، روان شناسی، جامعه شناسی، علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی، مدیریت و حقوق است.

تحول در حوزه های علمی، به ویژه در علوم انسانی از فرازهای مورد تأکید حضرت امام خمینی (ره) و مطالبات جدی رهبر معظم انقلاب (مدظله) به ویژه در سال های اخیر است. اهمیت این تحول، ریشه در مطالعات علوم انسانی و نیازهای مترتب بر آن، به ویژه رشد و توسعه شتابان دانش و فرهنگ در عرصه جهانی دارد؛ زیرا در آن، از یک سر انسان، به عنوان اشرف مخلوقات و از دیگر سو روابط او با دیگران در عرصه بشری مطرح است و این جهت این علوم بر علوم دیگر تقدم دارد. به واقع، رسالت مهم و اساسی این علم، ساختن انسان پرورش شخصیت و توجه به شأن وجودی او و یک نگاه، رساندن او به سر منزل مقصود و هدایت به سوی مرتبه انسان کامل است.

ایران اسلامی از بنیان های تمدنی غنی و توانمندی های فراوانی در درون و برون محیط های دانشگاهی و حوزه های علمیه برخوردار است و از این جهت، بستری مهیا برای ورود به عرصه های علمی و تولید دانش بومی در حوزه های علوم انسانی فراهم است. به پشتوانه چنین میراث گران قدری، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها (سمت) با حمایت مالی معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که رسالت و تکلیف اصلی آن تلاش برای تعمیق و گسترش علوم، معارف و ارزش های انسانی اسلامی و تطابق هرچه بیشتر رشته ها و درس های دانشگاهی با نیازهای جامعه و کاربردی کردن

آنها و تحول در ارتقای علوم انسانی با تقویت جایگاه و منزلت این علم است، زمینه‌های چاپ این اثر را فراهم آورده است.

از استادان، فرهیختگان و صاحب‌نظران ارجمند می‌خواهیم تا با همکاری و راهنمایی‌های ارزشمند خود این معاونت را در جهت نقد کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار مورد نیاز جامعه علمی یاری فرمایند.

معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

www.ketab.ir

فهرست اجمالی

پیشگفتار.....	۱
فصل اول: مفاهیم و تاریخچه.....	۷
مبحث اول: مفاهیم.....	۹
مبحث دوم: پیشینه تاریخی کاربری و ارزش حق.....	۱۶
فصل دوم: مفهوم حق.....	۳۳
مبحث اول: هستی مفهوم حق.....	۳۵
مبحث دوم: چیستی معنای حق.....	۴۸
فصل سوم: انواع حق.....	۷۷
مبحث اول: انواع حق به لحاظ منشأ (حق اخلاقی و حق قانونی).....	۷۹
مبحث دوم: انواع حق به لحاظ ارکان حق.....	۹۴
مبحث سوم: انواع حق به لحاظ تلازم و عدم تلازم با تکلیف.....	۱۰۱
مبحث چهارم: انواع حق به لحاظ قابلیت و عدم قابلیت انتقال.....	۱۰۴
فصل چهارم: صاحبان حق.....	۱۰۷
مبحث اول: خدا و حق‌ها.....	۱۰۹
مبحث دوم: انسان و حقوق بشر.....	۱۱۳
مبحث سوم: حیوانات و حقوق طبیعی.....	۱۴۱
مبحث چهارم: گیاهان و حقوق طبیعی.....	۱۵۶
مبحث پنجم: گروه‌ها(ی اجتماعی) و حق‌های گروهی.....	۱۶۲

۱۶۵	فصل پنجم: منشأ حق
۱۶۷	مبحث اول: منشأ حق به لحاظ هدف
۱۷۱	مبحث دوم: منشأ حق به لحاظ فاعل
۱۷۵	مبحث سوم: منشأ حق‌های اخلاقی و قانونی انسان

www.ketab.ir